

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-2-89 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-41/1151-369
Karar Tarihi : 09.08.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Esmâ TEMEL

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILAN : - Özgü Teknoloji
Ceyhun Atuf Kansu Cad. No:26/6 Balgat/Ankara
- Emre EREN
Temsilcisi: Av. Kudret ÇÖÇÜ
Toros Sok. No:17/15 Sıhhiye/Ankara

(1) **E. DOSYA KONUSU** : Bilgisayar ve bilgisayar ekipmanları satmak üzere kurulan **Özgü Teknoloji'nin kendi geliştirdiği restoran otomasyon yazılımını internet sitesi üzerinden ücretsiz dağıtarak restoran otomasyon yazılımı alanında faaliyet gösteren firmaları zarara uğrattığı iddiası.**

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ**: Başvuruda özetle;

- Özgü Teknoloji'nin bilgisayar ve bilgisayar ekipmanları satmak üzere kurulduğu ve bu çerçevede öncelikle monitör, kasa, dokunmatik bilgisayar ve yazıcı gibi donanım ürünleri satışını gerçekleştirdiği,
- Ancak söz konusu teşebbüsün bu donanım ürünlerinin satışını arttırabilmek adına kendi yazmış olduğu ve piyasadaki muadillerinin 1200-2000 Dolar arasında değişen fiyatlarla satıldığı, restoran otomasyon yazılımını "sambapos.com" adlı siteden ücretsiz olarak dağıttığı ve karşılığında "sambamarket.com" adresinden donanım ürünlerini sattığı,
- Restoran otomasyon yazılımının ücretsiz olarak dağıtılmasının kısa veya belirli bir süreliğine olmadığı, bir yıldan uzun süredir devam ettiği,
- Dağıtılan projenin devam edebilmesi için kullanıcılardan bağış toplandığı,
- Bahse konu programın ücretsiz olarak dağıtılmasından bütün restoran otomasyon firmalarının zarar gördüğü ve personel giderlerini karşılamada zorlandıkları

iddia edilmiştir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ**: Kurum kayıtlarına 05.04.2012 tarih, 3026 sayı ve 30.04.2012 tarih, 3745 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 23.05.2012 tarih ve 2012-2-89/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 31.05.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 12-29/859-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme

üzerine hazırlanan 19.07.2012 tarih ve 2012-2-89/ÖA sayılı Öneri Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

- (4) **H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; dosya konusu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında İnceleme Yapılan Teşebbüs

- (5) Özgü Teknoloji'nin internet sitesinden Ankara merkezli bir teşebbüs olduğu görülmekle birlikte, Ticaret Sicil Gazetesi'nde herhangi bir ticari sicil kaydına rastlanmamış, bu bağlamda söz konusu teşebbüsün niteliği hakkında ayrıntılı bilgiye ulaşılamamıştır. Ayrıca, internet sitesinde yapılan incelemede, SambaPOS projesinde çalışan ekipten Emre EREN, Mehmet AKYILDIZ, Adem BEKTAŞ ve Azad BAYHAN isimli şahıslara ilişkin bilgilerin yer aldığı, ancak Özgü Teknoloji hakkında herhangi bir bilginin bulunmadığı görülmüştür.
- (6) Öneri Raporu kapsamında söz konusu teşebbüsten 28.06.2012 tarih ve 2996 sayılı yazı ile bilgi ve belge talep edilmiştir. Bunun üzerine SambaPOS yazılımının geliştiricilerinden Emre EREN'in Vekili tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 09.07.2012 tarih ve 5506 sayı ile giren cevabi yazıda;
- Özgü Teknoloji'nin Emre EREN'in bir arkadaşı ile birlikte kurmayı düşündüğü şirkete vermek istediği isim olduğu, ancak yeterli sermayeyi oluşturamadıkları ve proje daha yeni olduğu için şirket kuruluşunu erteledikleri,
 - Şirketi kurma planları sürecinde "ozguteknoloji.com" alan adı altında bir internet sayfası açtıkları ve o dönemde bir iki yerde bu sayfaya link verildiği, ancak henüz bir şirket kurmadıkları için Özgü Teknoloji ismini ve "ozguteknoloji.com" internet sitesinin kullanılmadığı,
 - Proje adı olarak, marka tescili Emre EREN'e ait olan SambaPOS isminin ve "sambapos.com" internet adresinin kullanıldığı,
 - Ancak hiçbir internet sitesinde Özgü Teknoloji isimli bir şirket veya bu isimde bir internet adresi altında herhangi bir ürün satıldığı ile ilgili bir bilgi bulundurulmadığı ifade edilmektedir.
- (7) 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde teşebbüs "*Piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler*" olarak tanımlanmıştır. Bu tanımın belirttiği, hukuki nitelikten bağımsız ele alınan "iktisadi faaliyet", "bağımsızlık" ve "ekonomik bütünlük" temelinde şekillenen teşebbüs kavramı, diğer mevzuatta yer alan ve firma, şirket ya da işletme kavramları yerine kullanılabilen teşebbüs kavramından farklıdır. Bu çerçevede, rekabet hukuku bakımından ekonomik faaliyetleriyle ilgili kararlarını özgürce verebilen özel veya kamu şirketleri ile serbest meslek sahipleri de teşebbüs sayılmaktadır.
- (8) Yukarıda yer verilen bilgilerden, Özgü Teknoloji'nin hukuken bir ticari işletme olmadığı ve ticari sicil kaydı bulunmadığı tespit edilmiş olmakla birlikte, anılan teşebbüsün internet sitesinin halihazırda aktif olduğu ve "http://ozguteknoloji.com/" adresinde yer alan ifadelerden SambaPOS yazılımının mevcut durumda ücretsiz de olsa pazarlamasının Özgü Teknoloji'nin internet sitesi vasıtasıyla yapıldığı görülmüş, Özgü Teknoloji ve kurucusu/sahibi Emre EREN dosya kapsamında hakkında öneri Raporu yapılan teşebbüs olarak değerlendirilmiştir.

I.2. Öneraştırma Kapsamında Elde Edilen Bilgiler

- (9) Yapılan incelemede; "sambapos.com" internet adresinde açık kaynak kodlu ve dokunmatik ekran destekli restoran programı olarak geliştirilen "SambaPOS" yazılımının ücretsiz olarak indirilebildiği ve herhangi bir kısıtlama olmaksızın kullanılabilirdiği görülmüştür.
- (10) Ayrıca, başvuruda belirtilen hususlara paralel biçimde teşebbüsün "SambaMarket" adı verilen platformdan SambaPOS yazılımının çalıştırılması sırasında gerekebilecek yazıcı, dokunmatik ekranlı PC gibi ürünlerin satışını gerçekleştirdiği de anlaşılmıştır. Ancak, başvuru sahibinin iddialarında belirttiğinin aksine, söz konusu ürünlerin satışının ücretsiz restoran otomasyon yazılımı karşılığında sunulması gibi bir durum söz konusu değildir. Diğer bir ifadeyle, SambaPOS yazılımı, söz konusu ürünler satın alınmak istenmese de ücretsiz olarak elde edilebilmektedir.
- (11) Öte yandan, Emre EREN'in Vekili tarafından gönderilen yazıda SambaPOS ile ilgili olarak;
- Şikayet konusu SambaPOS yazılımının, Genel Kamu Lisansı (GPL) ile dağıtılan açık kaynak kodlu yazılım projesi olduğu ve restoranlar tarafından kullanıldığı,
 - Bu yazılımın ücretsiz dağıtıldığı ve Türkiye de dahil olmak üzere dünyanın her ülkesinde milyonlarca kullanıcı tarafından kullanıldığı,
 - Bilgisayar programlarının Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda belirtildiği gibi "ilmi eser" niteliğinde olduğu, Emre EREN'in de geliştiricisi ve sahibi olarak eserini GPL lisansı ile lisanslayarak kamuya açma yetkisini kullandığı,
 - Bunu yapmaktaki amacının eserini insanlarla paylaşmak, uluslararası açık kaynak toplulukları ile iletişim kurmak olduğu,
 - Ayrıca büyük yazılım firmaları gibi ulusal çapta bayi, hizmet, destek kanallarına erişimi veya bu tür bir kanal oluşturabilecek sermayesi olmadığı için en azından programı kendi kendine kurup kullanabilecek kişilere ulaşabilmek, diğer taraftan da eserini alenileştirerek kendisine ait olduğunu ispatlamak amacıyla kaynak kodlarıyla birlikte ücretsiz olarak kullanıma açtığı,
 - SambaPOS'un ABD, İngiltere, Hindistan ve Avustralya başta olmak üzere birçok ülkede kullanıldığı, uluslararası bir proje olduğu için programın birincil dili ve kaynak kodlarının İngilizce olduğu, açık kaynak topluluğunun katkısı ile Türkçe dahil 11 dile çevrildiği,
 - SambaPOS projesinin 2011 Mart ayında geliştirilmeye başlandığı, 2012 yılı başından itibaren bir restoran işletmesinde kullanılabilir hale geldiği, Türkiye'de ve yurt dışında dikkat çekmeye başladığı,
 - Henüz 7 aydır kullanılabilir durumda bir program olduğu için 2010 ve 2011 yıllarındaki sektörel veya tüm girişimler içindeki pazar payının sıfıra yakın olduğu, 2011 yılı içinde 6 veya 7 restoranda kullanıldığı yönünde bilgi sahibi olunduğu,
 - İnternet sitelerindeki kullanıcı geri bildirimlerinden hareketle tüm dünya çapında 200-250 civarında restoranda aktif olarak kullanıldığı tahmin edildiği, programın ücretsiz kullanımının herhangi bir şartı, koşulu bulunmadığı,
 - SambaPOS'un genellikle daha önce hiç bilgisayar yazılımı kullanmamış ve bunu denemek isteyen işletmeler tarafından tercih edildiği,
 - Ücretli bir programı kullanan bir işletmenin SambaPOS programına geçebileceği,
 - SambaPOS kullanıcısının da bir süre sonra profesyonelce geliştirilen ticari bir yazılım satın almayı düşünebileceği,
 - Fakat normalde bir program lisansı satın almış bir işletmenin SambaPOS programına geçmesinin zor olduğu, çünkü işletmecinin yeterli teknik bilgiye sahip değilse, para

ödediği ve iyi hizmet alabildiği bir programı bırakıp ücretsiz bir programa geçiş yapmayı tercih etmeyeceği,

- Ancak SambaPOS kullanarak çalışmaya başlayan, çalışma mantığını öğrenen ve bilgisayar kullanmaya alışan bir işletmenin daha üst düzeyde fayda sağlama beklentisi ile daha gelişmiş ücretli ürünlerden birine kolaylıkla geçiş yapabileceği, SambaPOS'a para ödemediği için hiçbir kaybı olmayacağı

ifade edilmektedir.

(12) Aynı yazıda donanım ürünlerinin satışı ile ilgili olarak ise;

- SambaPOS.com sitesinde, reklamları yayınlanan "sambamarket.com" adresinde ayrı bir siteye atıf bulunduğu,
- "sambamarket.com" sitesinde satış sözleşmesi linklerinde de belirtildiği üzere, bu site aracılığıyla yapılan ürün satışları ile ilgili ticari işlemlerin MAD Bilgisayar Ltd. Şti. (MAD Bilgisayar) tarafından yürütüldüğü,
- MAD Bilgisayar'ın, satışını yaptığı ve restoran işletmeleri tarafından kullanılabilen ürünlerin SambaPOS kullanıcılarına tanıtılması karşılığında, SambaPOS projesinin yayınlandığı internet sitelerinin maliyetlerini karşıladığı ve çeşitli uygulama geliştirme hizmetlerine ücretsiz ulaşılmasını sağladığı,
- Bunun dışında MAD Bilgisayar ile Emre EREN'in sadece arkadaşlık ilişkisi bulunduğu

belirtilmektedir.

(13) Ayrıca, önaraştırma kapsamında restoran otomasyon yazılımı alanında faaliyet gösteren sektördeki firmalar ve restoran otomasyonuna yönelik yazılımları/ürünleri hakkında internet üzerinden araştırma yapılmış ve restoran otomasyon sistemleri pazarında İBEM A.Ş.'ye ait WinPOS, Performans Ltd. Şti.'ye ait ROP, MYSYS Yazılım Ltd. Şti.'ye ait RestoPOS, Değişim Yazılım Ltd. Şti.'ye ait SOFRA, OMNİ A.Ş.'ye ait VectronPOS, Boylam Ltd. Şti.'ye ait Boylam POS, Mikom Yazılım'a ait Mobres, AtlasPos Otomasyon'a ait AtlasPos'un ve bunlar dışında da pazarda birçok firma ve ürünün bulunduğu tespit edilmiştir.

1.3. Değerlendirme

- (14) Dosya konusu başvurunun esasını, bilgisayar ve bilgisayar ekipmanları satmak üzere kurulan Özgü Teknoloji'nin kendi geliştirdiği restoran otomasyon yazılımını internet sitesi üzerinden ücretsiz dağıtarak restoran otomasyon yazılımı alanında faaliyet gösteren firmaları zarara uğrattığı iddiası oluşturmaktadır.
- (15) Dosya kapsamında elde edilen bilgilerden, şikayet konusu SambaPOS restoran otomasyonu yazılımının henüz 7 aydır kullanılan bir program olduğu; 2010 ve 2011 yıllarındaki sektörel veya tüm girişimler içindeki pazar payının sifıra yakın olduğu, 2011 yılı içinde tahminen 6 veya 7 restoranda kullanıldığı anlaşılmaktadır.
- (16) Bunun dışında, SambaPOS yazılımının açık kaynak kodlu bir yazılım olduğu, internetten ücretsiz indirilebildiği, ücretsiz dağıtımın herhangi bir donanım ürününün satın alınması koşuluna da bağlanmadığı görülmektedir. Öte yandan, SambaPOS'un internet sitesinde SambaMarket Platformu altında SambaPOS yazılımı ile uyumlu olduğu belirtilen donanım ürünlerinin satışının ise MAD Bilgisayar tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Özgü Teknoloji tarafından yapılan açıklamalardan ve MAD Bilgisayar'ın ticari sicil kayıtlarından, Özgü Teknoloji'nin ve SambaPOS yazılımının kurucusu/sahibi Emre EREN'in söz konusu şirkette ortaklığının bulunmadığı, MAD Bilgisayar'ın kendi donanım ürünlerinin/hizmetlerinin SambaPOS'un internet sitesinde tanıtımı karşılığında SambaPOS'un internet sitesinin maliyetlerini karşıladığı anlaşılmaktadır.

- (17) Esas itibarıyla, SambaPOS yazılımının ürün satışına bağlandığı iddiasının 4054 sayılı Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını düzenleyen 6. maddesi kapsamında "*bir mal veya hizmetle birlikte, diğer bir mal veya hizmetin satın alınması*" şartının getirilmesi ve SambaPOS yazılımının ücretsiz dağıtılması iddiasının ise aynı madde çerçevesinde "*yıkıcı fiyat uygulanması*" açısından incelenmesi mümkündür. Ancak, ihlal değerlendirmesinin yapılmasında öncelikle anılan teşebbüsün hakim durumda olup olmadığının tespiti önem taşımaktadır.
- (18) Bu çerçevede dosya içeriğinden; en dar şekilde belirlenen pazar tanımı olarak restoran otomasyon sistemleri pazarında dahi, uzun süredir faaliyet gösteren ve pazar payı SambaPOS'tan daha yüksek olan çok sayıda teşebbüsün bulunduğu, Özgü Teknoloji'nin pazar payının (.....) tekabül ettiği, dolayısıyla anılan teşebbüsün hâkim durumda olmadığı kanaatine varılmıştır. Bununla birlikte, ücretsiz dağıtımın herhangi bir donanım ürününün satın alınması koşuluna bağlanmadığının tespit edilmesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (c) bendi kapsamında bir eylemin de söz konusu olmadığı anlaşılmıştır.
- (19) Bu çerçevede iddia konusu eylemlerin 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (20) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.